

KONUŞABİLEN EBEVEYNLER OLABİLMEK

Çok bilinen fıkralardan biridir. Baba ondört yaşına gelen oğluyla “hayatın gerçekleri” konusunda konuşma zamanı geldiğini düşünür. Oğlunu karşısına alır. “Seninle cinsellik hakkında konuşmanın zamanı geldi” der. Saatine bakan çocuk, babasına döner ve “tamam baba, arkadaşlarla buluşacağım. Bu konuda ne öğrenmek istiyorsan bir an önce sor da, anlatıp gideyim” der. Cinsellik hakkında konuşma zamanını ve neler konuşulacağını bilmek gerekir. Konuşma mutlaka çocuğun gelişim düzeyine uygun olmalıdır. Onun bu konudaki bilgisini anlamak önemlidir. Yargılamaktan kaçınarak, anlamaya çalışılarak yapılan konuşma etkin olacaktır. Beden diliniz, kullandığınız kelimeler kadar gereklidir. Televizyon seyredirken “sevişmek nedir” diye soran çocuğa cevap vermek zor gelebilir. Bu zorluk nedeni ile gerginleşebilirsiniz. Bu soru karşısında çocuğa “haydi filmi seyret” şeklinde yanıt vererek olayı geçiştirdiğinizi düşünebilirsiniz. Oysa fark etmeden çocuğa istemediğiniz mesajlar vermiş olursunuz. Çocuk hem sizin gergin olduğunuzu fark eder, hem de bir daha soru sormaması gerektiği mesajını almış olur. Oysa yaşına uygun olarak bir açıklama yapmak her ikinizi de rahatlatacaktır. Örneğin “sen bu kelimenin anlamı hakkında ne düşünüyorsun?” Ya da “bu kelime hakkında tam olarak ne öğrenmek istiyorsun” diye sormak doğru yaklaşımı kolaylaştırır.

Benzer şekilde beklemediğimiz ama gelişime bağlı oyunlar ve davranışlar sizi korkutabilir. Korku nedeniyle davranışlarınız ve sözleriniz çocuklara cinsellik konusunda yanlış mesajlar verebilir. Doğa'nın annesi içeri girdiğinde Doğa'nın belden aşağısı çıplaktı ve yatağında yatıyordu. Deniz, boynunda oyuncak bir stetoskopa, eliyle Doğa'nın kasıklarına bastırarak “Böyle yapınca acıyor mu?” “Peki, böyle yapınca acıyor mu?” diye sorular soruyordu. Doğa'nın annesi bir çılgık attı. Deniz'i kolundan tutup dışarı savurdu, Doğa'yı yataktan kaldırıp pantolonunu sertçe yukarı çekti. Deniz de Doğa da ağlamaya başladılar. Anne “bir daha görmeyeyim” dedi. Bağrısmalara gelen babası olanları öğrenince “bunu kimse duymasın ve bir daha sakın yapmayın” diye konuştu. Böylece her ikisi de bedenlerinin utanılacak, gizlenecek ve ayıp bir şey oldu konusunda mesaj almış oldular. Halbuki onlar yaşları gereği birbirlerin bedenlerindeki farklılıkları anlamaya çalışıyorlardı. Böylece cinsellikle ilgili ebeveynlerle kurulabilecek ilişki bozulmuştu. Ayrıca gelecekte kendi bedenleri ve karşı cinsin bedenleri konusunda sorun olabilecekti. Tabiki annenin bu durumda görmezden gelip, kapıyı çekmesini beklememek gerekir. Ama onlara “demek doktorculuk oynuyorsunuz. Sanırım bedenlerinizi merak ediyorsunuz. Bu konuda konuşalım mı? “ dese ve oyunu bu şekilde durdursa tümü sağlıklı olarak sürebilir.

Anlatılanları farklı kelimelerle tekrarlanarak, doğru anlayıp anlamadığını kontrol etmek gerekir.Çocuklarla konuşurken sorularını dinlemek gerekir. Sorularını duymazdan gelme ya da yanlış anlama sorun yaratır. Sorusu size zor ya da anlamsız gelse de anlamaya çalışın. Çocuğunuza sorular sorarak ne bildiğini kontrol edin. Bu soruları da cinsiyet farkı gözetmeksizin sorun. Önemsizmiş gibi davranma ya da susturma doğru olmaz. Önemseyen, açıklama yapan, konuyu doğru ele alan, kendini anlamaya çalışan, dinleyen, kabullenen ve güvenilir olan bir ebeveyn doğru konuşmayı yapabilir. Bütün soruların yanıtlarını bilmek gerekmez. Önemli olan soru sorulabilen ebeveynler olabilmektir. Soru sormaları korkulacak ya da kaçılacak bir durum değildir. Aksine doğru bilgi verebilmeniz için ele geçen fırsatlardır. Çocuğunuzu erken yaşlarda cinsellik hakkında

eğitmek, ergenlik çağında iletişim kurmanızı kolaylaştırır.

Çocukların her yaşta sizinle her konuyu konuşabilmeleri için onlarla sağlıklı bir ilişki kurmuş olmanız gerekir. Hiçbir şeyi paylaşmayan, zaman geçirmeyen ebeveynlere soru sormak, hele cinselliğe ilişkin soru sormak zor gelecektir. Boş kaldıkça ya da gerektiğinde ayrılan zamanlar yerine özel zamanlar ayırmak ilişkiyi güçlendirir. Özel anne-çocuk, baba-çocuk yemekleri, gezileri, tatilleri ilişkiyi güçlendirir, konuşma olanakları yaratır. Bunun yanı sıra onun ihtiyaç duyduğu ya da sizin konuşma fırsatı bulduğunuz zamanlar da mutlaka değerlendirilmelidir.

Çocuk merak ettiği soruların yanıtlarını ebeveynlerinden öğrenemezse arkadaşlarından ve televizyonlardan öğrenmeye çalışacaktır. Çocuğa üreme ve cinsellik hakkında bilgi vermeye en uygun kişiler anne ve babalardır. En doğru bilgiyi, en güvendikleri kişilerden yani ebeveynlerinden, net ve doğru ifadelerle almalıdırlar.

Her şeyden önce cinsellik konusu çocuklarla bir kez konuşulup bitecek bir konu değildir. Küçük yaştan itibaren yaşına özgü, kendin oluşan cinsel değişimlerin farkında olabileceği konuşmalar sürmelidir. Ona cinselliğin akıl, beden ve ruh ilişkisine dayalı bir kavram olduğunu ve büyüdükçe kendinde olan değişiklikleri fark edeceğini anlatmak gerekir.

Cinselliği konuşurken, kişisel ve ahlaki değerlerimizi bir tarafa bırakacak değiliz. Ancak bu tür konuşmalarda anlayışlı olmak ve çocuğun kendi değerlerini oluşturabilmesi için soru sorabileceği bir ortam yaratmak çok önemlidir. Cinselliği konuşurken bazı boşluklar bırakmak, tereddüt etmek, aktardıklarınızdan emin olmamak, çocuğun bu boşlukları kendisinin doldurmasına ve aşırı kaygılanmasına neden olabilir. Ayrıca cinselliği anlatmak kadar, tartışabilmek de önemlidir. Tek taraflı konuşarak, çocuğun bu konudaki algıları öğrenilemez. Bu nedenle çocuklara uzun öğretici konuşmalar yapmayın. Onun yerine, kısa ama gereksinimlerini öğrenebileceğiniz karşılıklı paylaşımlar gereklidir.

Cinsellik büyükler için ne kadar gizli ve özelse çocuklar için de öyledir. Cinsellik konusunda güvenli bir yeri olması, düşüncelerini ve hislerini günlüğüne yazabilmesi gerekir. Bu tabii ki doktorculuk oynarken görüp, kapıyı kapatarak görmezden gelmek demek değildir. Ama onu kızarak korkutmakta olmamalıdır. Bu çocuğunuzun bedeni hakkında bilgi sahibi olmaya gerek duyduğunuzun göstergesidir. Onun özel ve gizli bulunduğu şeylere saygı göstermek ve meraklı davranmamak önemlidir. Ama bu durumda meraklarını ve öğrenme isteklerini hoş karşılayıp, onunla konuşma fırsatları yaratmak gerekir.

Gizlilikle kişisel bir birbirine karıştırılmamalıdır. Cinsellik özel, kişisel bir konudur. Çocuğa bunu gizlilik olarak aktarırsanız, çocuk cinselliği konuşmaması ve yaşamaması gerektiğini düşünebilir. Gizlilik utanılacak, saklanacak bir şey olarak belirir. Asla konuşulmamalıdır. Oysa kişisel, özel olma bazı durumlar için diğer kişilerle aramıza koyduğumuz doğal bir sınırdır.

Kaynak: Prof. Dr. Bengi SEMERCİ